

Cyprian om tilgivelse af angerfulde frafaldne

5 *Cyprian (ca. 200 – 258) var kristen forfatter og biskop i den nordafrikanske by Karthago. Under kejser Decius' kristenforfølgelser 249-251 krævede de romerske myndigheder, at alle indbyggere i imperiet ofrede til de romerske guder. Dette modsatte mange kristne sig og blev derfor fængslet og udsat for overgreb. Cyprian valgte at flygte og gå i eksil. Herfra forsøgte han via en omfattende brevkorrespondance at lede sin menighed samt opmuntre og trøste de forfulgte kristne. Desuden opfordrede han til enighed inden for kirken og argumenterede for en tilgivende holdning overfor de kristne, der under forfølgelserne havde afsværgt den kristne tro, men som efterfølgende fortrød og søgte tilbage til kirken. Cyprian led senere selv martyrdøden under kejser Aurelians kristenforfølgelser i 258.*

[Cyprian, brev til præsteskrabet, 250:]

15

[...] Vi må gøre os det klart og bekende, at denne trængsel med sin voldsomme ødelæggelse, som har hærget og endnu hærger størstedelen af vor hjord, er kommet over os for vore synders skyld, fordi vi ikke følger Herrens vej og ikke overholder de himmelske bud, han har givet os til frelse. Vor Herre gjorde sin Faders vilje; men vi gør ikke Guds vilje: vi tænker kun på ejendom og fortjeneste, er slaver af vort hovmod, har kun tanke for misundelse og kiv, agter enfoldigheden og troen ringe, giver afkald på verden i ord alene og ikke i handling, behager os selv og mishager alle andre. Derfor får vi hug efter fortjeneste; thi der står skrevet: "Den tjener, som kender sin herres vilje og ikke adlyder den, skal få mange hug."¹

20

Der blev vist mig i et syn, at der sad en husfader, ved hvis højre side der sad en yngling, og denne yngling var bedrøvet og bekymret, med et udtryk af harme; han sad der med hagen støttet på sin hånd, med et vemodigt blik. Men der var en anden, som stod ved hans venstre side med et net, som han var parat til at kaste ud, for at fange de omkringstående folk. Og da nu den, som havde dette syn, undrede sig over, hvad det vel kunne betyde, fik han det svar, at ynglingen, der sad således ved den højre side, var bedrøvet og sorgfuld, fordi man ikke holdt hans bud, mens han ved den venstre side frydede sig, fordi der blev lejlighed til at få lov af husfaderen til at tage fat. Dette syn fik jeg, længe førend denne ødelæggende storm brød løs. Og nu ser vi det opfyldt, som jeg den gang fik at se: nu da vi agter Herrens bud ringe, og vi ikke overholder lovens forskrifter, som han gav os til frelse, har fjenden fået lov til at gøre os skade, og da nettet blev kastet ud, indfangede han dem, der var mindre godt rustet og ikke var nok på deres post til modstand mod angrebet.

35

[Brev fra Caldonius til Cyprian, 250:]

40

Caldonius² sender hilsen til Cyprian og hans medpresbytere i Karthago. Tidernes nødvendighed tilskynder os til ikke at skænke fred³ for hastigt. Men det forekommer passende, at jeg skriver til dig, at nogle af dem, der tidligere har ofret [til guderne], er blevet sendt i eksil, da de

¹ Luk. 12,47

² Caldonius var biskop i et ukendt nordafrikansk stift. Han nævnes adskillige gange i Cyprians breve.

³ *Skænke fred*: give den kristne velsignelse, tillade medlemskab af kirken

igen blev retsforfulgt. Og derfor forekommer de mig at have sonet deres tidligere synd, idet de mister deres ejendele og deres hjem og – idet de gør bod – følger Kristus. Derfor blev Felix, der hjalp til i embedet som presbyter under Decimus,⁴ og som var lænket ved siden af mig (for jeg kender denne Felix særdeles godt), Victoria, hans kone og Lucius⁵ sendt i eksil, da de forblev trofaste [mod Kristus]. De efterlod deres ejendele, som statskassen nu har i konfiskeret. Desuden blev en kvinde ved navn Bona under den samme forfølgelse slæbt frem af sin mand for at ofre. Hun besmittede ikke sin samvittighed, men da de, der holdt hendes hænder, ofrede, begyndte hun selv at råbe ad dem: "Jeg har ikke gjort det; I har gjorde det." Og derfor blev hun også sendt i eksil. Da alle disse derfor bad mig om fred – og sagde: "Vi har genvundet den tro, vi havde mistet, vi har angret og offentligt bekendt Kristus" – har jeg, selvom det forekommer mig, at de burde modtage fred, dog henvist dem til din dom, således at jeg ikke kommer til at gøre noget overilet. Hvis der derfor er noget, der bør godkendes ved en fælles beslutning, så skriv til mig. Hils vores brødre. Vores brødre hilser jer. Jeg håber, at I, elskede brødre, har det godt.

15

[*Brev fra Cyprian til Caldonius, 250:*]

Cyprian sender hilsen til sin broder Caldonius. Vi har modtaget dit brev, elskede broder, som er ovenud fornuftigt og fuld af ærlighed og tro. Vi undrer os heller ikke over, at du, øvet og velbevandret, som du er i Herrens skrifter, gør alt omhyggeligt og klogt. Du har dømt aldeles korrekt med hensyn til at skænke vores brødre fred, som de – gennem sand anger og ved glørværdig bekendelse til Herren – har genoprettet for sig selv, retfærdiggjorte af deres egne ord, hvormed de tidligere havde fordømt sig selv. Siden de derfor ved Herrens hjælp har bortvasket alle deres synder og deres tidligere vanære ved hjælp af deres senere mere kraftfulde dyd, burde de, der er blevet forvist og frataget al deres ejendom, ikke længere ligge ydmyget under Djævelens magt, da de har løftet sig op og begyndt at stå sammen med Kristus. Og jeg ville ønske, at de andre efter deres fald også ville omvende sig og gendannes til deres tidligere tilstand. For at du skal vide, hvorledes vi har håndteret dem, der nu med ivrig og påtrængende pågåenhed udbeder sig fred, har jeg sendt dig en bog indeholdende breve på et antal af fem, som jeg skrev til præsteskabet og folket, samt til martyrerne og bekenderne. Disse breve er allerede blevet sendt til mange af vores kolleger og har behaget dem. Og de svarede, at de i overensstemmelse med den katolske tro også er enige med os i denne afgørelse. Du skal også viderebringe dette til så mange af vore kolleger, som du kan, at blandt alle bør én handlemåde og én aftale fastholdes i overensstemmelse med Herrens bestemmelser. Jeg byder dig, elskede broder, et altid hjerteligt farvel.

40

[*De lapsis, 251:*]

[...] Men derpå kom torturen, og svære pinsler truede dem, som modsatte sig at ofre. Over torturen kan den klage, som er blevet overvundet af den, sin smerte kan den bruge som undskyld-

⁴ I de første kristne menigheder var presbyterne en forsamling af mænd, som blev sat til at lede menigheden sammen med præsten. Decimus var præst i den menighed, som Felix tilhørte.

⁵ *Lucius*: en af Felix' venner.

ning, som blev besejret af den. En sådan må bede og sige: ”Jeg ville jo gerne kæmpe tappert og har — idet jeg tænkte på min ed — grebet til andagtens og troens våben; men da jeg stred kampen, har mangfoldige pinsler og langvarige kvaler besejret mig. Sindelaget var standhaftigt, og troen holdt tappert ud, og længe kæmpede sjælen med de kvalfulde pinsler uden at rystes. 5 Dog, da den grusomme dommers raseri på ny brød ud, og — efter at jeg allerede var udmattet — svøberne flåede mig, kniplerne knuste mig, pinebænken vred mig af led, kloen flænsede mig, flammen ristede mig, — da lod kødet mig i stikken i kampen, legemet gav efter, det var ikke ånden, men legemet som faldt fra under kvalerne.” I sådant tilfælde kan tilgivelse hurtigt opnås, en sådan undskyldning formår at vække medlidenhed. [...]

10

Cyprian *Epistulae* 11, 24, 25 (Oxford-udgaven): H. Larsen: ”Kirkeord i martyrtider. Udvalgte stykker af Cyprians breve” i *Kirken: Tidsskrift for kirkelig orientering*, bind 2, Kbh. (1930) s.66f. samt J. Rosenløv efter R. B. Rose: *The Fathers of The Church* (vol. 51): *St. Cyprian, Letters 1-81*, Washington D.C. (1964) 15 s.63-65. samt R. E. Wallis: *From Ante-Nicene Fathers*, vol. 5, Buffalo, NY (1886). Cyprian, *De lapsis* (13): Overs. S. Aa. Bay o.a.: *Den romersk-katolske kirke. Historie og lære*. Kbh (1971) s.99.